Begroting 2025 2028

Technische uitleg begroting 2025

Alles komt samen in Leudal

Inhoud

- Verwachtingen
- Opbouw begroting
- Wet- en regelgeving
- Planning en control cyclus
- Gemeentelijke inkomsten / Waar betalen we het van?
- Gemeentelijke uitgaven / Waar geven we het aan uit
- Investeringen
- Reserves en voorzieningen
- Septembercirculaire
- Doorkijk naar 2032

Waar is wat te vinden

- Mogelijkheid Alles lezen vanaf pagina 1 tot en met pagina 221
- Mogelijkheid Selecteer onderwerp op basis van
  - inhoudsopgave / - zoekfunctie in WORD of PDF / interesse

Advies

Lees hoofdlijnen in de bestuurlijke samenvatting hfd 1.

alles wat nieuw is staat daar in

Lees MIP hfd 4.3

Lees lokale heffingen hfd 3.1

Facultatief

Leudalse begroting

Gemeente leudal

Inhoudsopgave

Bestuurlijke samenvatting

1. Bestuurlijke hoofdlijn
   - Beleidsmatige samenvatting van de hele begroting
   - Uitgangspositie is Zomernota 2023-2026
2. Financiële hoofdlijn
   - Wijzigingen die nog niet eerder zijn verwerkt (B1 t/m B6)
   - Kaderbrief (K1 t/m K8)
   - Overzicht nieuwe ontwikkelingen O1 t/m O18
   - Begrotingssaldo na bestemming
   - Structurele begrotingssaldo

Leudalse begroting

Gemeente leudal

2 Programmaplan

9 programma's cf taakvelden structuur BBV

3 Paragrafen 7 verplichte paragrafen 3 facultatieve paragrafen

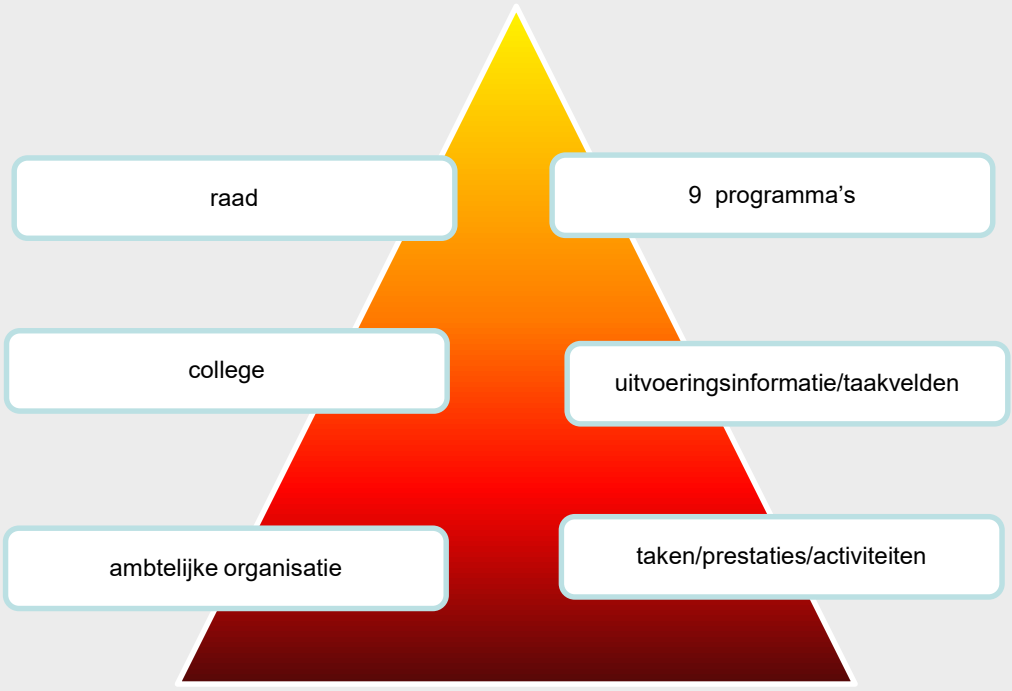
4 Financiële bijlagen. Totaal overzichten / Meerjarig Investeringsplan
Reserves / Voorzieningen / Incidenteel / Structureel

5 Overige bijlagen Risico's Verplichte indicatoren Kerngegevens

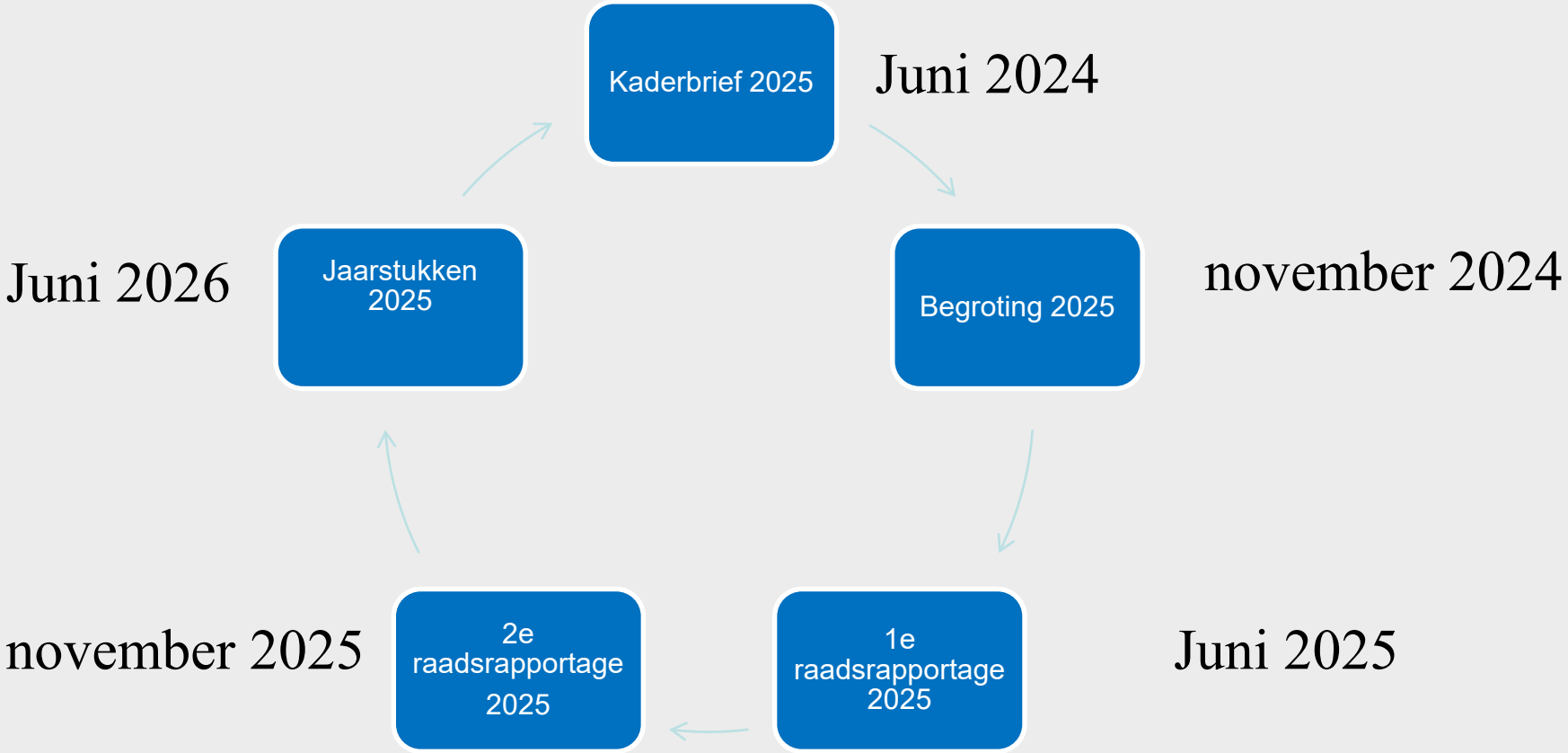
Wet- en regelgeving

- Besluit begroting en verantwoording (BBV)
  - Verplichte structuur (programmaplan /paragrafen /financiële begroting /financiële bijlage)
  - Taakvelden
- Financiële verordening (artikel 212 GW)
  - Uitgangspunten voor het financiële beleid
    - Afschrijvingstermijnen / Afwijkingen en verantwoording / Soorten P&C producten
- Lokale nota's gemeente Leudal o.a
  - Nota reserves en voorzieningen

Van detail naar hoofdlijn

Tijdspad en samenhang (P&C Cyclus)

Van Thema naar programma

	Sociale basis	Passend Wonen	Vitaal Buiten gebied	Economie, Duurzaam-heid en Mobiliteit	Bestuurlijke vernieuwing
Bestuur en ondersteuning Veiligheid Verkeer, vervoer en waterstaat Economie Onderwijs Sport, cultuur en recreatie Sociaal domein Volksgezondheid en milieu Volkshuisvesting, Ruimtelijke ontwikkeling Stedelijke vernieuwing					

Opbouw programmaplan algemeen

de 3 W vragen

- Wat willen we bereiken > lange termijn
- Wat gaan we daarvoor doen > komend jaar
- Wat mag het kosten > Het budget wat ingezet word om het doel te bereiken
  - Gesplitst in baten en lasten
  - Structuur taakvelden cf BBV

- Alleen nieuwe zaken in begroting. Niet de dagelijkse uitvoering en/of beleidsinitiatieven van voorgaande jaren
- Welke verbonden partijen dragen bij aan dit programma

2.1 Bestuur en ondersteuning blz 17

Wat zijn de algemene baten & lasten van de organisatie de gemeente Leudal.

Algemene lasten (o.a. Overhead)

Denk hierbij aan het gemeentehuis, het college, burgerzaken, treasury-uitgaven of ICT.

Algemene baten

de gemeentefondsuitkering en de lokale lasten zoals de OZB.

De mutaties in de reserves opgenomen.

2.2 Veiligheid blz 21 ev

Bestrijding criminaliteit

preventie.

crisisbeheersing

brandweer

het tegengaan van radicalisatie.

2.3 Verkeer vervoer waterstaat blz 23 ev

Alle activiteiten rondom mobiliteit van voertuigen en vaartuigen

- de aanleg, en het onderhoud, van wegen en (fiets) paden.
- het openbaar vervoer.
- de (recreatieve) vaart, zoals het onderhouden van havens en waterwegen.

2.4 Economie blz 25 ev

Stimulering de lokale economie,

- via bedrijfsloketten, economische promotie (zoals beurzen en jaarmarkten)
- Samenwerking met het bedrijfsleven en kennis- en onderzoeksinstellingen.
- het ontwikkelen van bedrijventerreinen, bijvoorbeeld door te investeren in winkelgebieden en grond bouwklaar te maken.

2.5 Onderwijs blz 29 ev

- de onderwijshuisvestiging voor openbaar en bijzonder onderwijs.
- achterstandenbeleid,
- peuteronderwijs
- volwasseneneducatie

2.6 Sport, cultuur en recreatie blz 31 ev

- Voorzieningen voor bevolking op diverse terreinen

Voorbeelden

- Sport Accommodaties
- Musea
- Openbaar groen
- etc

2.7 Sociaal domein
blz 35 ev

- Uitvoering de WMO & Jeugdzorg.
- Inkomensondersteuning
- (re-)integratie naar werk

2.8 Volksgezondheid en Milieu
blz 44 ev

- Inzameling van afval en voor het aanleggen en onderhouden van de riolen.
  - Hiervoor wordt ook belasting geïnd (riool- en afvalstoffenheffing) welke in principe kostendekkend zijn.
- Milieubeheer (zoals ongediertebestrijding),
- Begraafplaatsen (zoals het beheer van crematoria)
- Volksgezondheid (zoals ambulance en ziekenvervoer)

2.9 Volkshuisvesting, Ruimtelijke ordening en stedelijke vernieuwing

blz 48 ev

- Inrichting van de publieke ruimte
- Bestemmingsplannen
  - Welke grond is waarvoor geschikt
- Grondexploitaties
  - Welke gronden kunnen geschikt gemaakt worden voor woningbouw

Gemeentelijke inkomsten

Waar betalen we het van

Inkomsten
Waar komen ze vandaan

1. Uitkering Gemeentefonds (=algemene uitkering) (66%)
   - Beinvloedbaarheid 0. Vrij besteedbaar
2. Specifieke uitkeringen (9%)
   - Niet vrij besteedbaar
3. Eigen inkomsten (24%)
   - OZB 7% (vrij)
   - Rioolrecht/Afval/leges (max 100% kostendekkend) 10%
   - Toeristenbelasting (1%)
   - Overig (dividend/rente/huren/pachten etc) (3%)
   - Inzet reserves 3%

Uitkering uit het Gemeentefonds (=algemene uitkering)

- De hoogte wordt bepaald door een veelheid aan factoren als inwonersaantallen, m2, leeftijdopbouw van bevolking etc.
- Decentralisatie-uitkering in geval van afwijkende indexatiemethoden of wijze verdelen (bijv. uitkering voor zeehavens)
- Integratie-uitkering met name om herverdeeleffecten op te vangen

Vrij besteedbaar
De beschikkingsmacht ligt bij de raad

Specifieke uitkeringen

Gemeente leudal

Bedoeld voor specifieke taken (geoormerkt geld)
zoals uitvoering Wet werk en bijstand, Participatiebudget
bij niet besteding moet het geld terug naar het Rijk (muv WWB = eigen risicodrager)

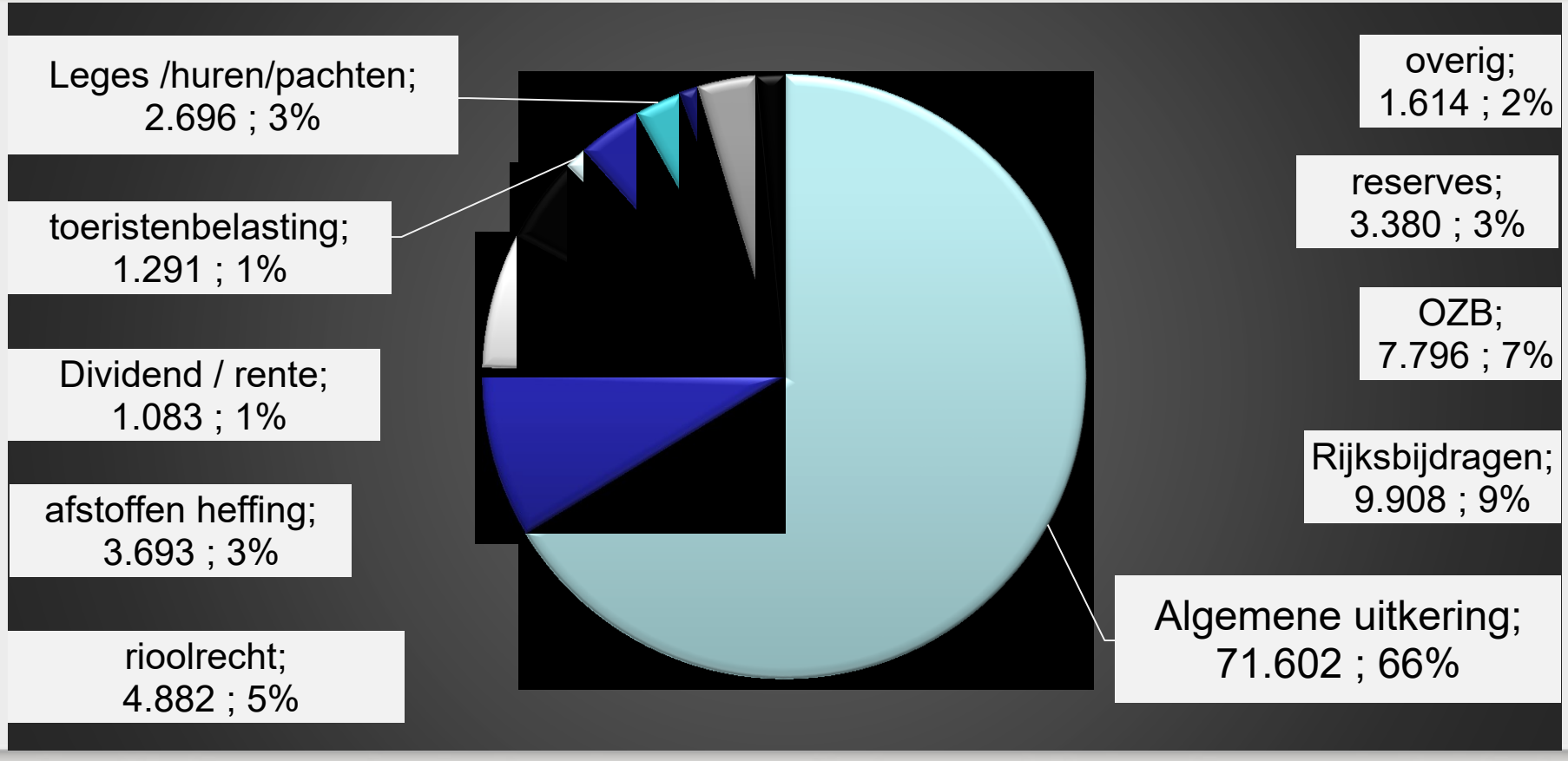
De beschikkingsmacht ligt bij het Rijk; mate van beleidsvrijheid varieert

Eigen inkomsten

- Belastingen:
  - Algemene belastingen vrij te besteden
    bijv. onroerende zaak belasting, toeristenbelasting
  - Bestemmingsbelastingen inkomsten voor specifieke taken.
    bijv. rioolrecht, afvalstoffenheffing
- Retributies (rechten en leges) om kosten voor een specifieke dienst te dekken
  bijv. leges voor paspoorten
- Overige eigen inkomsten
  bijv. dividenden, rente-inkomsten, resultaten uit grondbedrijf

De beschikkingsmacht ligt bij de raad

Tabel inkomsten
Totaal €107.945 (excl grondbedrijf)

Gemeentelijke uitgaven

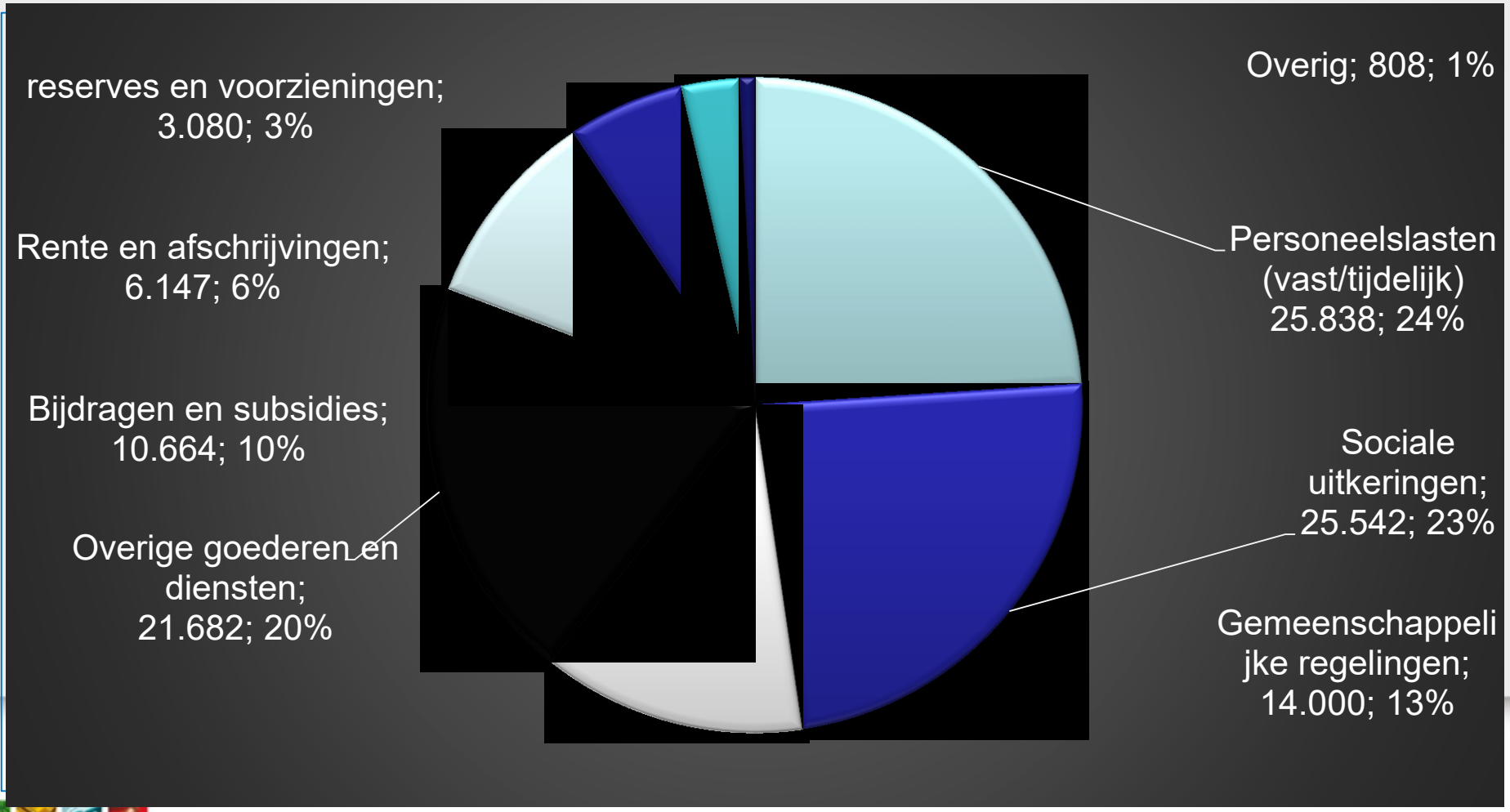
Waar geven we het aan uit

Uitgaven / Exploitatie

Welke middelen zetten in om onze doelen te bereiken

- Personele inzet (direct/ indirect)
- Sociale uitkeringen (zowel geld als facititeiten)
- Bijdrage aan gemeenschappelijke regelingen voor de uitvoering van specifieke gemeentelijke taken (bijv BSGW)
- Goederen en diensten door derden (onderhoud/energie/ uitbestedingen etc)
- Bijdragen en subsidies aan derden
- Kapitaallasten (rente afschrijvingen investeringen)
- Reserveringen voor toekomstige uitgaven

Tabel uitgaven
€ 107.761 (excl grondbedrijf)

Investeringen (MIP)
hfd 4.3 blz 133 e.v

Gemeente leudal

Er wordt door de gemeente ook geïnvesteerd in (investeren = aanschaffen voor meerjarig gebruik):

- Investeringen met economisch nut
  automatisering, gebouwen, riolering
- Investeringen in openbare ruimte met maatschappelijk nut
  wegen, groen e.d.

Raad beslist over de in het begrotingsjaar te verrichten investeringen

MIP 2025 2028	2025	2026	2027	2028	2029	2030	2031	2032
Bedragen* 1.000	8.196	24.046	8.359	61.360	6.411	6.411	13.383	4.660

Financiering van Investeringen
Hfd 3.4 blz 75

Gemeente leudal

- De investeringen zijn kosten van derden maar ook uren van eigen personeel
- Voor kredieten moet veelal geld worden aangetrokken
- Afschrijvingen en rente over deze investeringen worden als kapitaallasten meegenomen in de programmabegroting
- De leningen worden afgelost met de vrijgekomen afschrijvingen uit de programmabegroting
- Rente% nieuwe geldleningen

Financiering van Investeringen
Hfd 3.4 blz 75

Gemeente leudal

Financieringspositie per 1 januari	2025	2026	2027	2028
				(bedrag x 1.000)
Activa				
Vaste activa	139,879	144,075	139,184	133,221
Grondexploitaties	4,186	2,928	-535	0
Meerjarig InvesteringsPlan		8,196	29,771	37,077
Saldo	**144,065**	**155,199**	**168,420**	**170,298**
Passiva				
Reserves	92,566	93,207	88,470	85,721
Voorzieningen	6,665	6,942	7,572	8,364
Langlopende geldleningen	51,712	45,461	39,385	33,690
op te nemen geldlening 2025		7,500	6,750	6,000
op te nemen geldlening 2026			25,000	22,500
op te nemen geldlening 2027				11,000
Saldo	**150,943**	**153,110**	**167,177**	**167,275**
Financieringsoverschot	**6,878**	**-2,089**	**-1,243**	**-3,023**

Onderhoud kapitaalgoederen
Hfd 3.3 blz 68 e.v

Gemeente leudal

Wat doen we aan onderhoud om alle investeringen in stand te houden.

Wat is het beleid. Wat de onderhoudsplannen. Wat zijn wettelijke eisen etc

Onderwerpen
Wegen / Riolering / Civieltechnische kunstwerken (bruggen etc)
Openbare verlichting / Groen / Gebouwen en sportaccommodaties

Reserves
Hoofdstuk 4.4 blz 142 e.v

- Algemene reserve

  Dit zijn reserves waaraan geen (specifieke) bestemming is gegeven en deze worden vooral aangehouden als financiële buffer ten behoeve van dekking van algemene risico's (weerstandsvermogen). Zij hebben een algemeen karakter en de uit deze reserve beschikbare middelen vrij aanwendbaar

- Bestemmingsreserves

  Reserves waaraan de raad (vooraf) een bepaalde bestemming heeft gegeven. Deze zijn bewust ingesteld ter dekking van kosten gedaan voor een bepaald doel en hebben daarmee een expliciet bestedingskarakter. Het is voor de raad mogelijk om een eenmaal gegeven bestemming te wijzigen.

- Dekkingsreserves

  De dekkingsreserves dienen ter dekking van de kapitaallasten van een specifiek onderwerp of project binnen de gemeente. Wanneer de afschrijvingstermijn van het object is verstreken, is ook de reservewaarde nihil. Door deze methodiek worden kapitaallasten van objecten niet direct ten laste van de exploitatie gebracht

Reserves
Hoofdstuk 4.4 blz 142 e.v

Overzicht reserves per 1/1 bedragen * € 1.000	2025	2026	2027	2028	2029
Algemene Reserve	23.261	22.341	20.209	20.209	12.597
Bestemmingsreserves					
- Dekkingsreserves	27.224	35.037	34.002	32.727	31.022
- Overige bestemmingsreserves	41.017	31.845	30.944	30.195	29.414
	68.241	66.882	64.946	62.922	60.436
Totaal reserves	**91.502**	**89.223**	**85.155**	**83.131**	**73.033**

Voorzieningen

- Voorzieningen
  - Voor toekomstige uitgaven en verwachte verliezen,
  - Wwaarvan de oorzaak zich nu al voordoet of zich reeds heeft voorgedaan.
  - De oorzaak ligt dus in het verleden of het heden, maar de bijbehorende financiële verplichting in de toekomst.

Voorzieningen
Hfd 4.5 blz 191 e.v

Overzicht voorzieningen per 1/1 bedragen * € 1.000	2025	2026	2027	2028	2029
Toekomstige verplichtingen verliezen en risico's	1.856	1.856	1.856	1.856	1.856
Kosten egalisatie Rioleringen	3.402	3.484	3.559	3.629	3.625
Onderhoud gem. gebouwen		195	749	1.472	1.819
Middelen derden met gebonden bestemming	1.407	1.407	1.407	1.407	1.407
Totaal reserves	**6.665**	**6.942**	**7.571**	**8.364**	**8.707**

Risico's
Hfd 5 blz 198 e.v

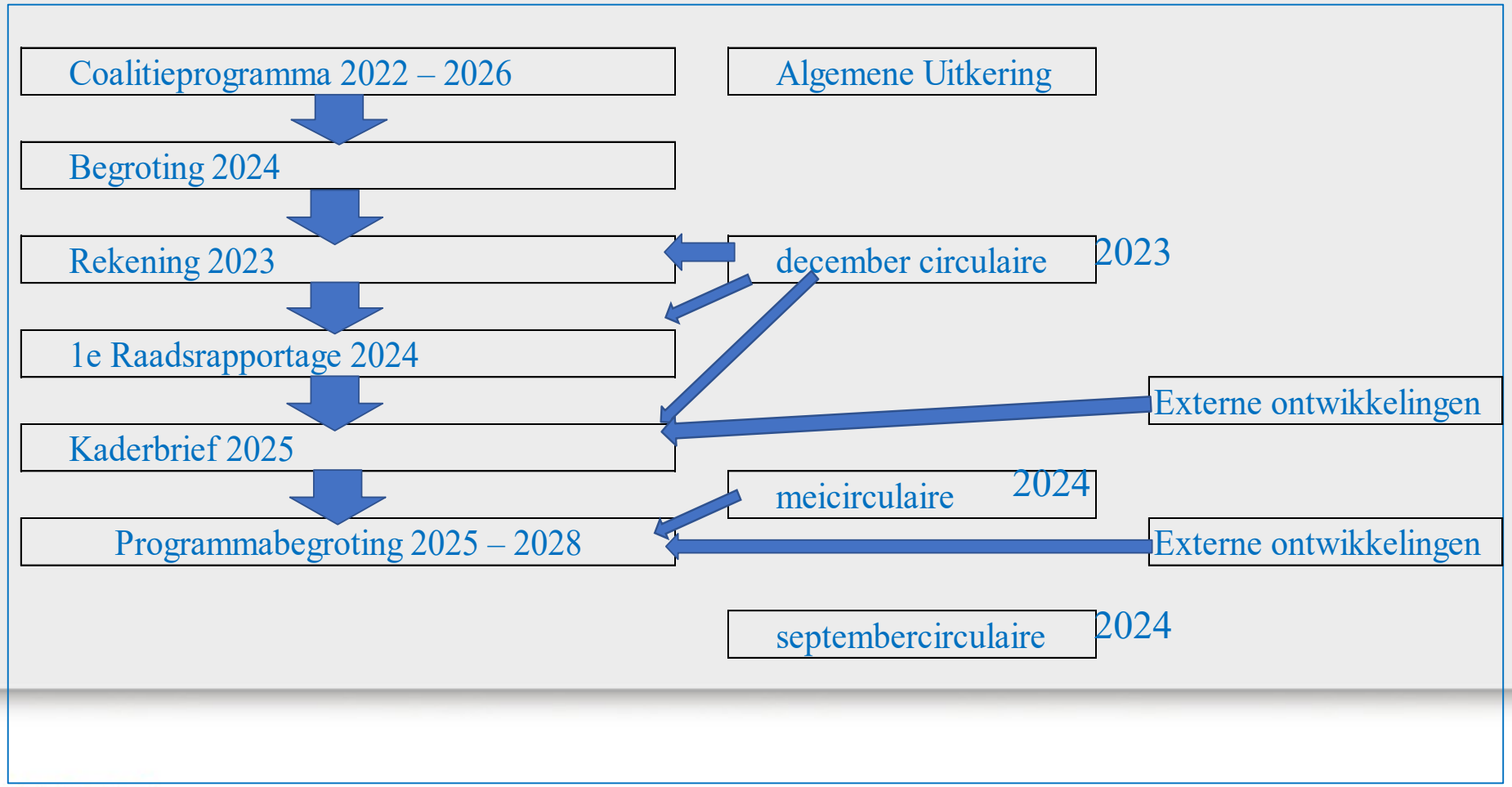
Gemeente leudal

Wat zijn dat
Omvang
Besteedbaarheid

Opbouw naar begroting 2025

- Coalitieprogramma 2022 – 2026
- Begroting 2024
- Rekening 2023
- Raadsrapportages
- Kaderbrief 2025
- Externe ontwikkelingen
- Programmabegroting 2025 – 2028

Opbouw naar begroting 2025

OZB
Ontwikkeling Opbrengst (fase 1)

- Correctie door standaardisatie (Correctie door het Rijk op het gemeentefonds door veranderingen WOZ-waarde)
- Inflatiecorrectie:
  - Bron Inflatiecorrectie prijs Nationale Bestedingen (pNB) (meicirculaire)
  - De OZB inkomsten ontwikkeling gelijk met ontwikkeling van de prijs nationale bestedingen waardoor inflatiecorrectie plaatsvindt.
  - Aan de wens om de OZB te corrigeren voor inflatie ligt tevens een raadsbesluit van 15 februari 2022 aan ten grondslag.
  - 2025: 2,2% 2026: 2,6% 2027: 2,6% 2028: 2,5%
- 2% jaarlijkse verhoging conform het Coalitieakkoord
- Totaal verhoging per jaar
  - 2025 6,37%, 2026 6,9%, 2027 3,16%, 2028 4,55%

OZB

Van opbrengst naar tarief (fase 2)

Gemeente leudal

Stap 1 Bepaling van de opbrengst OZB (eind aug)

Stap 2 Vaststelling WOZ waarde (input van BSGW ws 15 okt)
Jaarlijkse hertaxatie per peildatum door BSGW)

Stap 3 Bepaling Tarief (2e deel oktober)
Opbrengst OZB / WOZ waarde = tarief

Stap 4 Vaststelling Tarief (Raad december)
Vaststelling alle belastingverordeningen
Belastingdruk

OZB Opbrengst 2025-2028
Hfd 3.1.2 blz 55

Gemeente leudal

(bedrag x 1.000)

Heffing	Realisatie 2023	Begroting 2024 na wijziging	Begroting 2025	Begroting 2026	Begroting 2027	Begroting 2028
OZB	-7,112	-7,204	-7,796	-8,334	-8,598	-8,990
Rioolheffing	-4,877	-4,881	-4,882	-4,883	-4,885	-4,885
Afvalstoffenheffing	-3,825	-3,535	-3,693	-4,824	-5,039	-5,039
Toeristenbelasting	-1,303	-1,290	-1,290	-1,489	-1,489	1,737
Baatbelasting	-4	-4	-4	-4	-4	-4
Leges	-1,624	-1,816	-1,816	-1,816	-1,816	-1,816
Begraafrechten	0	-7	-7	-7	-7	-7
Totaal	**-18,745**	**-18,737**	**-19,488**	**-21,357**	**-21,838**	**-19,004**

Afronding technisch deel
hans dankers

- Vragen ?
- Terugblik

Verloop algemene uitkering septembercirculaire

bedragen * € 1.000	2025	Sept circulaire 2023	Dec circulaire 2023	Mei circulaire 2024 Begroting 2025	mutatie	Sept circulaire 2024
2025	70.018	70.452	70.452	71.602	286	71.889
2026	66.001	66.265	66.265	68.526	1.382	69.908
2027	67.046	68.233	68.233	70.443	1.517	71.960
2028	68.179	69.891	69.891	72.283	1.551	73.835
2029				74.253	1.580	75.833

Opgenomen in begroting 2025/2028

Verloop algemene uitkering

Mutatie september circulaire	2025	2026	2027	2028	2029
Accres, hoeveelheden en uitkeringsbasis/-factor	134	281	352	227	88
Mutaties in het Sociaal Domein	135	1.090	1.174	1.343	1.513
Mutaties in het Ruimtelijk Domein	7	-4	-24	-34	-43
Overige mutaties	11	14	15	15	22
Totaal	**286**	**1.382**	**1.517**	**1.551**	**1.580**

Gemeente leudal

Septembercirculaire 2024

- Raadsinformatiebrief > ter kennisname in commissie / raad . Oktober 2024
- Raadsvoorstel > vaststelling in commissie nov/dec 2024

De financiële doorkijk t/m 2032 weth v helden

Wat weten we niet vanaf 2028 o.a.

- CAO ontwikkelingen vanaf 2025
- Prijsontwikkelingen vanaf 2029
- Compensatie Loon en Prijs vanuit Algemene Uitkering

Wat weten we wel

- Afschrijvingen vanuit MIP 2025/2032
- Nieuwe geldleningen nodig > rente consequenties
- Septembercirculaire (vaststelling raad december)

UITGANGSPUNT. BEGROTINGSEVENWICHT.
STRUCTURELE UITGAVEN MOETEN GEDEKT WORDEN UIT STRUCTURELE INKOMSTEN

LEUDAL In Cijfers t/m 2028

Structureel begrotingssaldo 2025 2028 + = overschot - = tekort last	(bedrag x 1.000) 2025	2026	2027	2028
A begrotingssaldo	2.921	-669	-725	298
waarvan				
incidenteel baten/lasten	1.673	1.439	67	-7.881
incidenteel mutatie reserves	375	2.507	375	8.356
B Incidentele mutaties	2.048	3.946	442	475
C (A-B) structureel saldo	873	-4.615	-1.167	-177

Begroting 2028 is structureel NIET in evenwicht.

Alles komt samen in Leudal

Financiële doorkijk 2025 – 2032
Wethouder v helden

bedragen * € 1.000	Saldo begroting 2025 structureel	September circulaire	Afschrijvingen MIP vanaf 2029	Rentelasten investeringen 2,5%	Saldo structureel
2025	873	222	-	-	1.095
2026	-4.615	1.317	-	-	-3.298
2027	-1.167	1.466	-	-558	-259
2028	- 177	1.504	-	-1.811	-484
2029	298	1.504	-1.460	-2.185	-1.843
2030	298	1.504	-1.710	-2.321	-2.229
2031	298	1.504	-2.029	-2.499	-2.726
2032	298	1.504	-2.438	-2.814	-3.450

+ = overschot/ baat - = tekort /last

Afronding doorkijk

Gemeente leudal

Afronding 1e deel

- Resterende technische vragen

Afronding 20:15

Vervolg programma avond

- Pauze tot 20:30
- Vanaf 2023 5 belangrijke dossiers